

KSCA021 Četba čínských textů II

Opakovanie

Nominalizácia, adjektivizácia, verbalizácia, adverbializácia

Nominalizácia = zmena slovesa alebo slovesnej frázy na menný výraz

喝的 pitie

看门的，要饭的

所知 to, čo je známe

作家，运动员，作者，重要性 dôležitosť

Adjektivizácia = zmena pod m alebo slovesa na adjektívum

有名，有效，有意思

Verbalizácia = premena pod m alebo adjektíva na sloveso pripojením prípony 化

绿化，中国化，现代化

Adverbializácia = premena slova v príslovku

小心地

Duplikovanie

Pod m – jednoslabičné pod m, vzorec AA, zobecnenie významu

人人 kazdy clovek

Merove slová – vzorec AA, obecný význam

图书馆的本本书他都看完了。

Adjektíva – jednoslabičné AA 长长 , vlastnosti AABB 高高兴兴 , stav ABAB 雪白雪白, ABB 雪白白, zdôraznenie vlastnosti

Slovesá – plnovýznamové dejové slovesá, duplikácia prevádza nedokonavý vid na dokonavý, naznačuje že činnosť prebieha jednorázovo, v krátkom časovom úseku,

Jednoslabičné slovesá AA 问问 , 问一问

Dvojslabičné ABAB 打扫打扫

Objektové slovesá AAB 吃吃饭 , 见见面

了 我看了看足球比赛

Pomocné slová

Gramatické ukazatele, nemajú lexikálny význam a do češtiny sa sami o sebe neprekladajú

Štruktúrne ukazatele, vidočasové slovesné ukazatele, vetné častice

Štruktúrelne ukazatele

Spájajú slová do fráz

- Prípona množného čísla 们
- Privlastňovacie slove 的-spája prívlastok s pod.menom, vzťah príslušnosti či vlastníctva, osobné zámeno plus 的 = tvorba privlastňovacieho zámena

蓝色的眼睛

- Slove príslovkového určenia 地-pripája sa za adjektíva a vytvára tak z neho príslovku, ako príslovkové určenie spôsobu potom kladieme priamo pred prísudkové sloveso

高兴的跑起来

- Komplementárne slove 得-spája prísudok s komplementom stupňa

跑得很快

笑得流出了眼泪

- Nominalizujúce slove 所-pre tvorenie menných fráz a vzťažných konštrukcií

所吃的 to, čo sa je

我所学好的汉字

Doplňte správně de

他汉语说...很流利。

我昨天买...蛋糕

你吃...完这些菜吗？

我慢慢...睁开了眼睛

他喜欢可爱...动物。

老师在耐心...回答问题。

他生气...离开了。

那不是我的问题。

他很有希望...看着我。

我只有戴眼镜...话才看...清楚。

她长...很高。

大家都认为这部电影拍...很棒。

他开着新买...车，开...很快。

今天...作业你做...不好，因为你没认真...听课。

我唱英语歌唱...很好

Aký význam má 得?

他得了个坏名声。

八减三得五。

他得了肺癌，活不了多久。

他跑得像一阵风。

我得走了。

今天的幸福生活得来不容易。

这项工程得三个月才能完。

今天我得去商店买青菜。

Vidočasové slovesné ukazatele

Kladieme hneď za prísudkové sloveso, bližšie časové určenie slovesného deja

着, 了, 过

- 了-ukončenosť, slovesný dej sa odohral v minulosti a je ukončený, výsledný stav tohto deja však pokračuje

我等了三个小时

妈妈买了两本书

他来了, 我们就去办这件事。

我写完了一篇关于历史文章

- nepojí sa s modálnymi slovesami ani s potenciálnou formou modifikovaných slovies

我没吃饱。

Verb 了 indicates that the action of a verb is completed in whatever time frame we're talking about. This could be past, present or future. The action is complete relative to what we're talking about, not to the time when we're talking.

- ▶ Both of these basic structures are possible (and correct), even when 了 is *only* indicating completion.
- ▶ Subj. + Verb + 了 + Obj.
- ▶ Subj. + Verb + Obj. + 了
- ▶ **When the Object is Short, Put 了 After the Object**
- ▶ 我上课了。
- ▶ **When the Object is Medium-Length, Put 了 After the Verb or Object**
- ▶ 我今天见了老朋友 ok
- ▶ 我今天见老朋友了。 Ok
- ▶ **When the Object is Long, Put 了 After the Verb**
- ▶ 我今天见了我二十年没见的老朋友。 Ok
- ▶ 我今天见我二十年没见的老朋友了。 Nie ok

Subj. + Verb + 了 + Obj.

Specifying the Object

妈妈做了很多菜。

Specifying the Time, Place, Purpose, etc.

我们在动物园和熊猫拍了照。

我昨天看了电影。

- ▶ Pomocné slovo 了 býva umiestnené na konci vety, kde plní zároveň funkciu vidočasového slovesného ukazateľa aj vetnej častice, pokiaľ:
- ▶ Veta obsahuje adjektívny prísudok
- ▶ Veta neobsahuje predmet
- ▶ Veta obsahuje anteponovaný vetný člen
- ▶ Veta obsahuje nerozvitý predmet a zároveň na ňu nenaväzuje ďalšia veta
- ▶ When verb 了 and sentence 了 both appear in a sentence, it describes what has been completed *up till now*.
- ▶ “at this point, it’s now the case that x has been done”. The equivalent of this in English might be ‘so far’ or ‘up till now’. It’s usually translated into the *continuous aspect*.
- ▶ 他来了。天黑了。文章我写完了、我吃饱了。

过

- ▶ Vyjadruje skúsenosť, naznačuje že sa dej uskutočnil v minulosti, je ukončený a v súčasnosti nepokračuje, dá sa však zopakovať
- ▶ Nepoužívame s dejmi, ktoré sa stanú len raz za život a nedajú sa zopakovať - 出生, 死, 结婚, 毕业。。。
- ▶ 我吃过臭豆腐。
- ▶ 我已经看过那部电影
- ▶ Pre zdôraznenie faktu, že sa dej už uskutočnil = za predmet na konci vety pridám časticu 了 - hlavne pre opakované, každodenné aktivity
- ▶ 我已经洗过澡了。我想说的我都已经说过了。
- ▶ 我从来没打过网球。

着

► Priebeh a trvanie deja

我带着手机 Mám pri sebe mobil

我等着你回答我 Čakám, kým mi odpovieš

那个穿着红色连衣裙的女生就是小美。

► Ak slovesný dej trval dlho a viedol ku vzniku novej situácie, môže sa着 objaviť v nasledujúcej konštrukcii s opakovaným slovesom

Prísudok-着-prísudok-着-就-situácia-vetná častica了

走着走着就迷路了 íst' a íst', až sa napokon stratit'

► Súbežné deje

他在床上躺着吸烟。Leží na posteli a fajčí

吃着饭看书对身体不好。Čítať pri jedle je nezdravé

► Prechod v stav

窗户都开着 Všetky okná sú otvorené

椅子上坐着一个人 Na stoličke sedí človek

https://resources.allsetlearning.com/chinese/grammar/Aspect_particle_%22zhe%22

房间里灯没关着。 V izbe nie je rozsvietené svetlo

开着

开 alone can mean "to open" or "to turn on." Adding 着 allows one to express that something "is open" or "is on."

关着

关 alone can mean "to close" or "to turn off." Adding 着 allows one to express that something "is closed" or "is off."

带着

带 alone means "to carry." Adding 着 allows one to express that one "is carrying" or "has" something (on one's person).

坐着

坐 alone means "to sit." Adding 着 allows one to express that someone "is sitting" ("在坐" is awkward, because it's not a real action).

躺着

躺 alone means "to lie on one's back." Adding 着 allows one to express that someone "is lying down."

Vetné častice

- ▶ Vyjadrujú gramatickú charakteristiku vety
- ▶ Stoja vždy na konci vety
- ▶ 吗，呢，吧，啊，了

了 – zmena stavu, vznik novej situácie

- ▶ Ak veta obsahuje menný alebo adjektívny prísudok, modálne sloveso, zápornku, alebo iné naznačenie toho, že sa nejedná o ukončený dej
- ▶ 你胖了。今天我三十岁了。
- ▶ Ako súčasť komplementu stupňa naznačuje prílišnú mieru
- ▶ 累死了
- ▶ 太咸了

了 význam

她是医生了。

到了红绿灯以后，往右拐。

上课了，上课了。

明天我吃了午饭以后就跟朋友出去玩儿。

如果你只睡了三个小时觉，一定会考试考得不好。

她上个月去了北京。

老师问了五个问题。

昨天晚上我看见 UFO 了。

我吃了三块蛋糕。

我不抽烟了。

他已经睡了十个小时觉了。

我这件T恤穿了两天。

我这件T恤穿了两天了。

你来得了吗？

我受不了。

苹果买不了了！

Ked' sa 了 vyslovuje ako *liǎo*

- ▶ Liǎo 了 literally means 'finish', 'complete' or 'achieve'. Liǎo 了 is a *verbal complement*, and works the same way as 到 as part of the potential complement. It indicates the success or failure of an action, appearing with 得 (positive) or 不 (negative).
- ▶ 你来得了吗？ Can you make it?
- ▶ 我看不见了啊！ I can't see!

- *Verb 了*
- Is about action.
- Marks completeness, or perfective aspect.
- Occurs right after the verb.
- *Sentence 了 *
- Is about state.
- Marks a change in state or a new situation.
- Indicates the relevance of this information to the present.
- Occurs at the end of the sentence.
- *Verb 了 and sentence 了 together *
- Marks what has been done up to now.
- Indicates that this is the current situation, and the action is on-going.
- *Liǎo 了 *
- Is separate the forms above.
- Forms the potential complement.
- Is about the success or failure of a verb.

Predmet

- Rozvíja prísudok a stojí vo vete obvykle za ním = ale nie prísudok vyjadrený adjektívom, objektovým slovesom ani intranzitívnym slovesom
- Väčšinou je predmetom pod. m či zámeno

Priamy predmet

- 我学汉语。我看完了那本书。
- Priamy predmet môže byť vo vete uvedený prepozičným slovesom 把 a predsunutý pred prísudkové sloveso- modálne slovesá sa kladú už pred prepozičné sloveso

Podmet +把 +prívlastok+ predmet +prísudok+ komplement...

你把包里的礼物拿出来。

- Nepriamy predmet môže byť vo vete uvedený prepozičným slovesom 给 a predsunutý pred prísudkové sloveso

Podmet +给+ nepriamy predmet+ prísudok+ priamy predmet

你不要动，我给你拍照。

- 给 ako postpozičné sloveso – stojí za jednoslabičným prísudkovým slovesom ,递，送，发，借，还，交，卖，租，拿。。

Podmet +prísudok+ 给+ nepriamy predmet+ priamy predmet

叔叔租给我一个房间。

- Postpozičné 给 a priamy predmet uvedený prepozičným slovesom 把

Podmet+ 把 +priamy predmet+ prísudok +给 +nepriamy predmet

父母要把那辆汽车卖给我。

- Ak máme vo vete predmet priamy i ten nepriamy, za prísudkom nasleduje predmet nepriamy a až na druhom mieste predmet priamy

我问你一个问题。老板给我一个机会。

Anteponovaný vetný člen- tematický podmet, je to priamy predmet známy z kontextu, ktorý sa tým pádom dá ako téma výpovede umiestniť na začiatok vety pred podmet

- ▶ 这部电影，我已经看过两次了。
- ▶ 汉语，他会说，韩语，她不会说。
- ▶ 捷克语，斯洛伐克语，汉语，他都会说。

- ▶ Lokatívny predmet - mená miesta, ktoré nasledujú za slovesom 在 či d'alšími slovesami vyjadrujúci umiestnenie a pohyb odniekiaľ kam

Podmet+ 在+ lokatívny predmet

我的书在桌子上。我最喜欢的饭馆在学校对面。

- ▶ Predmet existencie - predmet nasledujúci za slovesom 有 a inými slovesami existencie

Podmet+ 有 +predmet existencie

桌子上有一本书。学校对面有我最喜欢的饭馆。

- ▶ Predmet identifikácie - predmet nasledujúci za slovesom 是 a inými slovesami identifikácie

我是作者。

学校对面是饭馆。

Ďakujem za pozornosť 😊